

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Boverket

Yttrande över förslag till ändring i Boverkets författningar om certifiering

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Konsekvensutredningen för en av de fem förslagen till ändringsföreskrifter, *Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:17) om certifiering av sakkunniga inom brandskydd, SAK*, anses bristfällig. Regelrådet har svårt att få en uppfattning om hur omfattande omcertifieringen av för behörighet **N** verkligen är. Därutöver hade det behövts en beskrivning av hur behörighet **N**, som numera kräver högskoleutbildning, påverkar bemanningen. Utöver detta anses tre ytterligare delasppekter bristfälliga: berörda företag, påverkan på konkurrens och särskilda hänsyn till små och medelstora företag.

Regelrådet instämmer i Boverkets bedömning vad gäller de övriga fyra föreskriftsändringarna att de inte bedöms ge betydande effekter för företag.

Innehållet i förslaget

Syftet med förslaget är att Boverket föreskrifter och allmänna råd om certifiering av kontrollansvariga ska uppdateras med korrekt hänvisning till nu gällande författningar och utbildningar. I samband med uppdateringarna föreslås redaktionella ändringar som innebär att flertalet av Boverkets olika författningar om certifierade personer ensas avseende struktur, innehåll och språk.

Boverkets förslag innehåller fem föreskriftsändringar:

1. Boverkets föreskrifter om ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:14) om certifiering av kontrollansvariga, KA.
2. Boverkets förslag till föreskrifter om ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden, KUL.
3. Boverkets förslag till föreskrifter om ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:16) om funktionskontroll av ventilationssystem och certifiering av sakkunniga funktionskontrollanter, OVK.
4. Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:17) om certifiering av sakkunniga inom brandskydd, SAK.

5. Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:18) om certifiering av sakkunniga av tillgänglighet, TIL.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

De fem föreslagna föreskriftändringarna har en tillhörande konsekvensanalys per föreskrift och Boverket anger att samtliga ändringar bedöms vara av sådan liten omfattning att de inte får effekter av betydelse för företag.

Regelrådet instämmer i Boverkets bedömning vad gäller fyra av fem föreskriftsändringar.

Regelrådet har valt att se närmare på den fjärde föreskriften (Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:17) om certifiering av sakkunniga inom brandskydd, SAK) på grund av att det där ingår ändrade kravnivåer på utbildning.

Bedömning av delaspekter

Problembeskrivning och syftet med förslaget

Det anges att i författningsförslaget 4 § införs ett nytt krav på Allmän brandteknisk kunskap. Kravet ersätter tidigare krav på utbildning från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Det innebär inte att kravnivån har ändrats utan enbart att kravet på brandteknisk kunskap ska dokumenteras med skriftligt prov i stället för att styrkas med genomförd utbildning. Kunskapsprovet för behörighet **N** kommer därmed förutom kunskaper om gällande lagstiftning och tillhörande tillämpningsregler även omfatta frågor om grundläggande brandteknik.

Regelrådet finner problembeskrivning och syfte med förslaget tillräcklig och godtagbar.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Det beskrivs att nollalternativet innebär att nuvarande regler förblir oförändrade. Det innebär att samtliga problem som beskrivits med nuvarande författning kvarstår.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade varit önskvärt med en beskrivning om vad som skulle hända framåt, om flera år, om ingen åtgärd vidtas. Skulle man kunna tro att konsekvenserna är exakt de samma eller har de blivit annorlunda, mindre, större på något sätt? Med tanke på att förslaget inte bedöms få effekter av betydelse för företagen kan beskrivning, i detta ärende, anses tillräcklig.

Regelrådet finner redovisning av konsekvenser om ingen åtgärd vidtas godtagbar.

Alternativa lösningar

Det anges att den alternativa lösningen till författningsförslaget är att enbart nödvändiga ändringarna görs, det vill säga att inaktuella utbildningar och författningar uppdateras. Det kommer dock att innebära att certifieringsförfattningarna fortsatt kommer att skilja sig åt i strukturen om de samtidigt inte ensas sinsemellan.

Det anges att huvudalternativet, det alternativ som Boverket har valt, innebär att nödvändiga uppdateringar av författningar och utbildningar görs samt att författningen ensas språkligt och strukturmässigt mot övriga certifieringsförfattningar.

Regelrådet finner redovisning av alternativa lösningar, i detta ärende, tillräcklig och godtagbar.

Berörda företag

Det saknas redovisning av berörda företag.

Det anges dock för alla fem föreskriftsändringar att ändringarna bedöms vara av sådan liten omfattning att de inte får effekter av betydelse för företag.

Regelrådet finner redovisning av berörda företag bristfällig.

Förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter

Det uppges i konsekvensutredningen att förslaget bedöms inte vara av en sådan omfattning att de får effekter av betydelse för företag och enskilda.

Det uppges att förslaget bedöms få små konsekvenser för certifieringsorganen. Boverket bedömer att det kan krävas en viss uppdatering av befintligt utbildnings- och informationsmaterial avseende hänvisningar till författningen. Tidsåtgången är svår att beräkna men Boverket bedömer att den bör vara av en mindre omfattning, vilket inte leder till några större kostnadsmässiga konsekvenser. Förslaget bedöms inte innebära några konsekvenser gällande intäkter eller konsekvenser i övrigt.

Vad gäller konsekvenser för de sökande uppges det att förslaget innebär förändrade kravnivåer för behörighet **N**. Det tidigare utbildningskravet där sökanden skulle ha allmän teknisk kunskap från genomförd utbildning vid lägst ingenjörsutbildning vid tre- eller fyraårigt tekniskt gymnasium i kombination med utbildning i förebyggande brandskydd för brandbefäl från MSB utgår. I stället ställs ett nytt krav på behörighet **N**, att den sökande ska ha utbildning till högskoleingenjör på minst två år och kunskap om brandteknik.

Det anges vidare att den tidigare gällande utbildningsnivån är i praktiken inte längre möjlig att uppnå för personer som utbildat sig under senare år. Dels är gymnasieprogrammen omgjorda så att fyraårig teknisk linje är ovanligt även om det återinförts på vissa ställen, dels existerar inte längre den utbildning i förebyggande brandskydd från MSB som också krävdes. Visserligen finns andra högre utbildningar från MSB, men de har inte fullt lika mycket fokus på byggnadstekniskt brandskydd som den tidigare utbildningen. Ett annat problem är att dessa utbildningar endast är öppna för de som redan arbetar inom räddningstjänsten i en kommun och därmed har utestängt sökande med annan bakgrund.

Det anges att Boverket därför har valt att i stället höja kravnivån på grundläggande teknisk utbildning till lägst tvåårig högskoleutbildning samt att kunskapen i brandteknik prövas i det teoretiska provet. Konsekvensen av förslaget blir därmed att behörighet **N** kommer att kräva akademisk utbildning, men att fler har möjlighet att kvalificera sig, då det finns gott om två- eller treåriga byggnadsingenjörsutbildningar i Sverige. Det finns även möjlighet att ha likvärdig utbildning som ingenjörsutbildning på 120 högskolepoäng. Sådan utbildning skulle exempelvis kunna vara inom området relevant kvalificerad yrkeshögskoleexamen (400 yrkeshögskolepoäng). Det blir då upp till certifieringsorganet att avgöra dess likvärdighet.

Det uppges att även civilingenjörer som inte har motsvarande utbildning i brandteknik som brandingenjörer kan enklare kvalificera sig för behörighet **N** än tidigare då kravet på särskild utbildning från MSB försvinner.

Det anges att vad Boverket har erfarit är det idag vanligare att högskoleingenjörer och civilingenjörer som inte är brandingenjörer arbetar med projektering av brandskydd än att brandbefäl, som inte är brandingenjörer, lämnar räddningstjänsten för att arbeta som brandkonsulter. Det nya kravet på utbildning är därför enligt Boverkets bedömning bättre anpassat till dagens situation och gör att behörighet **N** kan bli aktuell för fler sökande än tidigare.

Vad gäller konsekvenser för de certifierade anges det att förslagets ändrade kravnivåer innebär små konsekvenser för de som har certifierat sig enligt de gamla bestämmelserna och avser att omcertifiera sig. Det påverkar inte omcertifieringen i sig eftersom den syftar till att tillgodose att den som är certifierad och avser att omcertifiera sig ska pröva sin kunskap genom skriftligt kunskapsprov.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår hur behörighet **N** gjorts om och det är tydligt hur utbildningskravet ser ut för de som ska påbörja en utbildning. Det nya kravet på behörighet **N**, som nu blir högskoleberoende hade behövt en tydligare redovisning om det kan påverka antalet som väljer att bekosta utbildningen, högskolan är mest troligen platsberoende och på sikt skulle det kunna leda till brist på bemanning. Det som däremot är svårt att förstå är hur de som redan har en utbildning kan göra för att omvandla sin kunskap till det kommande kravet. Det anges bli "små konsekvenser för de som har certifierat sig enligt de gamla bestämmelserna och avser att omcertifiera sig. Det påverkar inte omcertifieringen i sig eftersom den syftar till att tillgodose att den som är certifierad och avser att omcertifiera sig ska pröva sin kunskap genom skriftligt kunskapsprov. Regelrådet har svårt att förstå omfånget av kunskapsprovet för omcertifiering. Det är möjligt att det är ett prov som är obetydligt i tid och arbetsinsats men för att förstå förslaget hade det behövts motiveras. Exempel på information som hade varit relevant hade varit en uppskattning av tidsåtgång för prov och förberedelser för prov och en uppskattning av vilka förluster i inkomster som kan väntas till följd av att den som omcertifierar sig måste lägga tid på omcertifieringen som då inte kan läggas på den egna verksamheten. Någon information om hur lätt det kan väntas bli att få göra provet i olika delar av landet hade också kunnat vara relevant, bland annat eftersom detta skulle kunna påverka tiden som krävs för att ta sig till plats där prov hålls.

Regelrådet finner redovisning av förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter bristfällig.

Påverkan på konkurrens och särskilda hänsyn till små och medelstora företag

Påverkan på konkurrens

Det saknas beskrivning av påverkan på konkurrens.

Regelrådet gör följande bedömning. Det nya kravet på behörighet **N**, att den sökande ska ha utbildning till högskoleingenjör på minst två år och kunskap om brandteknik, kan resultera i att färre bekostar högskoleutbildning. Högskoleutbildningen är dessutom mest troligen platsberoende och på sikt kan kravet möjligen resultera i underskott på bemanning.

Regelrådet finner beskrivning av påverkan på konkurrens bristfällig.

Särskilda hänsyn till små och medelstora företag

Det saknas beskrivning av särskilda hänsyn till små och medelstora företag.

Regelrådet finner beskrivning bristfällig.

Åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter

Det anges i konsekvensutredningen att Boverket bedömer att förslaget inte medför mer långtgående kostnader och begränsningar för att uppnå dess syfte.

Regelrådet hade funnit önskvärt med specifik beskrivning av vilka åtgärder som vidtagits. Samtidigt finns det en bedömning och det går i vart fall att förstå av beskrivningen att omcertifiering avses vara en enklare process än ursprunglig certifiering och det framgår att det inte är ett stort antal ingående moment i omcertifieringen

Regelrådet finner åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter, i detta ärende, godtagbar

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges att Boverket bedömer att behovet att informationsinsatser främst behöver riktas till certifieringsorganen som certifierar sakkunniga. Det kommer exempelvis att ske vid de samrådsmöten som hålls mellan certifieringsorganen och Boverket.

Boverket förslag planeras att träda i kraft den 1 juli 2025.

Regelrådet finner beskrivning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

Det anges i konsekvensutredningen att Boverket bedömer att en utvärdering av ändringarna kan göras fortlöpande från ikraftträdandet. Då ändringarna är begränsade kommer det inte att behöva göras någon större utvärdering utan det kan ske inom ramen för Boverkets ordinarie verksamhet. Samrådsmötena mellan Boverket och certifieringsorganen, som sker årligen, kan fungera som en del i den löpande utvärderingen.

Regelrådet finner redovisning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

Det anges i konsekvensutredningen att Boverket gör bedömningen att förslaget överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Regelrådet hade funnit önskvärt med en beskrivning av om förslaget går utöver EU:s minimikrav men kan i detta förslag anse att det inte är nödvändigt.

Regelrådet finner beskrivning förslaget överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven godtagbar.

Övrigt av relevans för ärendet eller Regelrådets bedömning

Regelrådet finner inget övrigt av relevans för ärendet eller Regelrådets bedömning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 2 april 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lars Silver och Roland Sigbladh.

Ärendet föredrogs av Josefina Brzezinska.

Anna-Lena Bohm.
Ordförande

Josefina Brzezinska.
Föredragande